

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies Visie op Sociaal Welzijn

Nijmegen, 8 juni 2026

Geacht college,

Inleiding

Als adviescommissie waarderen wij de inzet van de gemeente Nijmegen om het welzijn van inwoners te versterken en gelijke kansen te bevorderen. Tegelijkertijd ervaren inwoners met een migratieachtergrond nog steeds specifieke uitdagingen op het gebied van participatie, toegankelijkheid en welzijn.

Deze notitie bevat aandachtspunten en aanbevelingen voor het versterken van de inclusiviteit en toegankelijkheid van de visie op sociaal welzijn voor inwoners met een migratieachtergrond. De adviezen richten zich onder andere op diversiteitssensitief werken, gelijke kansen, toegankelijkheid van voorzieningen, gemeenschapsvorming, ondersteuning van informele organisaties en aandacht voor jongeren met een migratieachtergrond.

In de volgende hoofdstukken worden per thema de belangrijkste aandachtspunten toegelicht en concrete aanbevelingen gedaan om de visie verder te versterken.

1. Diversiteit en inclusie als fundament voor de visie op sociaal welzijn

Inwoners met een migratieachtergrond vormen geen homogene groep. Er zijn grote verschillen in leeftijd, opleidingsniveau, sociaaleconomische positie, taalvaardigheid, migratiegeschiedenis en persoonlijke omstandigheden. Zo kunnen ouderen, nieuwkomers en jongeren ieder een andere benadering nodig hebben. Ook spelen gender en rolpatronen een rol in hoe mensen hulp zoeken en ontvangen. Effectieve ondersteuning vraagt daarom om maatwerk en een aanpak die aansluit bij de specifieke behoeften en leefwereld van verschillende groepen inwoners¹. Diversiteit en inclusie gaan hierbij hand in hand. Een inclusieve benadering vraagt om een gedeelde visie en werkwijze, waarin oog is voor verschillen tussen inwoners en waarin iedereen zich gezien, gehoord en ondersteund voelt.

Advies 1.1: *Benoem diversiteitssensitief werken expliciet als randvoorwaarde binnen de sociale basis en draag, samen met lokale organisaties, een gedeelde visie uit waarin het belang van diversiteitssensitief werken centraal staat bij het realiseren van de doelen van de visie op sociaal welzijn.*

Advies 1.2: *Werk samen met ketenpartners aan deskundigheidsbevordering van professionals, vrijwilligers en wijkverbinders op het gebied van diversiteitssensitief werken en inclusief communiceren en handelen. Zorg ervoor dat zij worden getraind in het herkennen van de samenloop van verschillende factoren (intersecties) en in het effectief inspelen op de unieke uitdagingen die daaruit voortkomen.*

Advies 1.3: *Besteed aandacht aan interculturele vaardigheden en zet ervaringsdeskundigen en sleutelfiguren in om kennis en expertise te vergroten rondom thema's zoals zorgvragen, mentale gezondheid, opvoeding, eergevoel, schaamte, eenzaamheid, participatie, racisme en discriminatie.*

2. Maak ongelijk investeren voor gelijke kansen meetbaar

Meedoen en participeren is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Hierdoor kan het welzijn van bepaalde groepen extra aandacht vragen. Voor kwetsbare groepen binnen migrantengemeenschappen, zoals oudere migranten, zorgbehoevende inwoners met een migratieachtergrond, alleenstaande ouders met een migratieachtergrond, inwoners met een migratieachtergrond die te maken hebben met dakloosheid, LHBTIQ+ personen met een migratieachtergrond en statushouders, bestaat het risico dat zij onzichtbaar blijven voor organisaties of dat het aanbod onvoldoende aansluit bij hun behoeften. De gemeente Nijmegen geeft aan ongelijk te investeren om gelijke kansen voor inwoners te creëren. Om deze inzet effectief vorm te geven, zijn goede monitoring, meetbaarheid en evaluatie onmisbaar.

Advies 2.1: *Monitor expliciet verschillen in bereik, deelname aan voorzieningen en de ervaren toegankelijkheid en effectiviteit van het aanbod.*

Advies 2.2: *Ontwikkel inclusieve monitoringsindicatoren die de situatie van kwetsbare migrantengroepen inzichtelijk maken op thema's zoals participatie, gezondheid, arbeid, discriminatie en veiligheid, en gebruik deze inzichten om beleid en aanbod waar nodig bij te stellen.*

Advies 2.3: *Betrek migrantengemeenschappen actief bij de evaluatie van beleid en voorzieningen, bijvoorbeeld via migrantenorganisaties, sleutelfiguren en religieuze instellingen zoals moskeeën.*

3. Let op uitsluiting binnen collectieve voorzieningen

Inwoners met een migratieachtergrond zoeken hulp vaak eerst binnen hun eigen sociale netwerk of bij informele organisaties. Het vertrouwen in formele instanties is regelmatig beperkt, onder andere door eerdere negatieve ervaringen, ervaren discriminatie en gebeurtenissen zoals de Toeslagenaffaire. Hierdoor wordt professionele hulp vaak pas in een later stadium gezocht². De visie zet sterk in op collectieve voorzieningen en aanbod. Dit kan een waardevolle bijdrage leveren aan welzijn, participatie en sociale cohesie. Collectieve voorzieningen zijn echter niet automatisch toegankelijk of passend voor iedereen.

Advies 3.1: *Erken dat sommige inwoners drempels ervaren bij het gebruik van bestaande collectieve voorzieningen en onderzoek waarom bepaalde groepen, waaronder inwoners met een migratieachtergrond, minder gebruikmaken van wijkcentra, welzijnsactiviteiten, bewonersinitiatieven of vrijwilligerswerk. Denk daarbij aan ervaringen van discriminatie, uitsluiting en wantrouwen richting instanties.*

Advies 3.2: *Zorg ervoor dat collectieve voorzieningen diversiteitssensitief en inclusief zijn in sfeer, programmering, communicatie en benadering bijvoorbeeld door inwoners met een migratieachtergrond actief te betrekken bij de ontwikkeling en evaluatie van activiteiten.*

Advies 3.3: *Blijf ruimte bieden voor individuele ondersteuning wanneer collectief aanbod onvoldoende aansluit bij de behoeften van inwoners.*

4. Hoogwaardig, toegankelijk en vindbaar aanbod

Uit onderzoek blijkt dat inwoners met een migratieachtergrond vaker te maken hebben met problemen zoals armoede, gezondheidsklachten, opvoedingsvraagstukken, onderwijsuitval en werkloosheid. Ondanks deze grotere ondersteuningsbehoefte maken zij relatief weinig gebruik van hulpverlening en voorzieningen³. Inwoners met een migratieachtergrond ervaren vaak belemmeringen bij het vinden en accepteren van hulp, onder andere door taal- en cultuurbarrières, onbekendheid met het systeem en wantrouwen richting instanties. Het bestaande aanbod en de communicatie sluiten niet altijd aan bij hun behoeften. Daarnaast spelen schaamte, trots en taboes rondom problemen, zoals schulden, een belangrijke rol. Hierdoor zoeken veel inwoners eerst steun binnen hun eigen netwerk of bij informele organisaties en maken zij minder gebruik van formele hulpverlening. Een toegankelijke aanpak is daarom essentieel om deze inwoners beter te bereiken en te ondersteunen⁴.

Advies 4.1: Zorg voor een passend en toegankelijk aanbod door begrijpelijke communicatie te gebruiken, belangrijke informatie in meerdere talen beschikbaar te stellen en waar nodig tolken in te zetten.

Advies 4.2: Betrek informele organisaties, zoals migrantenorganisaties, en werk samen met sleutelfiguren uit verschillende gemeenschappen die een brugfunctie kunnen vervullen tussen inwoners en het bestaande aanbod.

Advies 4.3: Investeer in de offline bereikbaarheid van voorzieningen, aangezien niet iedereen digitale loketten en online informatie weet te vinden of te gebruiken.

Advies 4.4: Zorg voor continuïteit in contactpersonen en initiatieven en investeer in zichtbaarheid en aanwezigheid in de wijk, niet uitsluitend via loketten en formele voorzieningen.

Advies 4.5: Besteed aandacht aan mantelzorgers met een migratieachtergrond en betrek sleutelfiguren en migrantenorganisaties bij het signaleren van ondersteuningsbehoeften, zodat waar nodig passende ondersteuning kan worden geboden en mantelzorgers kunnen worden ontlast.

5. Gemeenschapsvorming en sociale cohesie

Mensen van Nederlandse herkomst hebben het vaakst contact met anderen uit de eigen herkomstgroep⁵. Inwoners met een migratieachtergrond ervaren daarentegen vaak extra uitdagingen bij het opbouwen van een sociaal netwerk. Voor nieuwkomers gelden deze uitdagingen in het bijzonder. Een gebrek aan sociale contacten, taalbarrières en onbekendheid met de nieuwe omgeving kunnen ervoor zorgen dat gevoelens van verbondenheid en erbij horen uitblijven. Daarnaast zorgen maatschappelijke discussies en protesten rondom de opvang van asielzoekers en de komst van asielzoekerscentra voor onrust binnen onze achterban. Juist daarom is het belangrijk om te investeren in verbinding en ontmoeting tussen verschillende groepen inwoners. Ruimte voor ontmoeting in de wijk draagt bij aan sociale cohesie, wederzijds begrip en een inclusieve samenleving.

Advies 5.1: Betrek migrantenorganisaties en religieuze instellingen, zoals moskeeën in Nijmegen, actief bij gemeenschapsvorming en faciliteer waar nodig ontmoetingsplekken en activiteiten die aansluiten bij de behoeften van verschillende groepen inwoners.

Advies 5.2: Zet explicieter in op ontmoeting tussen verschillende gemeenschappen, generaties en culturele groepen.

Advies 5.3: Voorkom dat sociale cohesie uitsluitend binnen de eigen groep ontstaat. Investeer gericht in ontmoetingen tussen verschillende groepen inwoners en stel gemeentelijke accommodaties beschikbaar voor kwetsbare migrantengroepen, zoals ouderen voor wie taal en participatie een belemmering vormen. Contact met leeftijdsgenoten en lotgenoten kan een positieve bijdrage leveren aan hun welzijn.

Advies 5.4: Stimuleer activiteiten die wederzijds begrip, contact en vertrouwen tussen inwoners vergroten.

Advies 5.5: Zorg voor voldoende representatie van inwoners met een migratieachtergrond binnen wijkgerichte initiatieven, bijvoorbeeld door de inzet van sleutelfiguren. Zorg er daarnaast voor dat inloopvoorzieningen en wijkverbinders outreachend werken en actief contact leggen met inwoners die minder zichtbaar zijn.

6. Toegankelijkheid van subsidieaanvragen voor informele migrantenorganisaties

Veel inwoners met een migratieachtergrond organiseren ondersteuning informeel via familie, religieuze gemeenschappen en zelforganisaties. Hoewel de visie het belang van informele organisaties erkent, kan meer aandacht worden besteed aan de toegankelijkheid van subsidieregelingen voor migrantengroepen die hier minder ervaring mee hebben.

Advies 6.1: Zorg ervoor dat subsidieregelingen ook toegankelijk zijn voor kleinere informele organisaties en bewonersinitiatieven.

Advies 6.2: Houd rekening met organisaties die minder ervaring hebben met subsidieaanvragen en bied passende ondersteuning, bijvoorbeeld door middel van begeleiding, vereenvoudigde procedures en toegankelijke informatie.

Advies 6.3: Maak subsidievoorwaarden en aanvraagprocedures begrijpelijk en laagdrempelig, zodat ook nieuwe en kleinschalige initiatieven de weg naar ondersteuning kunnen vinden.

7. Aandacht voor jongeren met een migratieachtergrond

Uit onderzoek blijkt dat jongeren met een migratieachtergrond behoefte hebben aan laagdrempelige, diversiteits- en cultuursensitieve ondersteuning. Tegelijkertijd ervaren zij dat dit aanbod vaak onvoldoende aanwezig is. Interviews met professionals laten zien dat aandacht voor diversiteits- en cultuursensitief werken nog beperkt is, zowel in opleidingen als in de praktijk. Hierdoor sluit ondersteuning niet altijd goed aan bij de leefwereld en behoeften van jongeren met een migratieachtergrond⁶. Onderzoek laat zien dat discriminatie in de jeugdzorg op verschillende niveaus voorkomt. Dit uit zich zowel in de dagelijkse interacties tussen cliënten en professionals als in structurele processen binnen organisaties, bijvoorbeeld door een beperkte culturele aansluiting van werkwijzen, beoordelingsinstrumenten en hulpaanbod⁷.

Advies 7.1: Zorg ervoor dat ketenpartners hun aanbod vormgeven vanuit diversiteitssensitief werken en beschikken over een inclusieve benadering. Betrek hierbij sleutelfiguren en ervaringsdeskundigen.

Advies 7.2: Besteed extra aandacht aan (bi)culturele identiteitsvorming bij jeugdigen en aan het voorkomen en tegengaan van racisme en discriminatie in het geboden aanbod.

Advies 7.3: Betrek jongeren met een migratieachtergrond bij de evaluatie van het geboden aanbod en de ondersteuning.

Advies 7.4: Zorg voor voldoende representatie in wijken door de inzet van rolmodellen en professionals die aansluiten bij diverse culturele achtergronden.

Slotopmerking

Met deze adviezen verwachten wij bij te kunnen dragen aan een sociale en inclusieve stad, met gelijke kansen voor alle inwoners.

Met vriendelijke groeten,

Sercan Karadas
Voorzitter Kleurrijk Samenleven Nijmegen

Femke Morel
Ambtelijk secretaris Kleurrijk Samenleven Nijmegen
kleurrijksamenleven@nijmegen.nl

Bronvermelding

- ¹ Odekerken, M. & Kool, T. A. (2025). [Bereiken, benaderen en begeleiden van inwoners met een migratieachtergrond met geldzorgen, armoede en schulden](#). KIS.
- ² Odekerken, M. & Yenga, M. (2024). [Informeel schulden: een tweezijdige medaille](#). KIS.
- ³ Tierolf, B., Steketee, M., Gilsing, R., & Bellaart, Hans. (2017). [Leefomstandigheden van kinderen met een migratieachtergrond](#). KIS
- ⁴ Odekerken, M. & Kool, T. A. (2025). [Bereiken, benaderen en begeleiden van inwoners met een migratieachtergrond met geldzorgen, armoede en schulden](#). KIS.
- ⁵ CBS (2024). [Integratie en Samenleven 2024](#)
- ⁶ Nhass, H., Yassine, D., Badou, M., & Does, S. (2023). [Inclusieve zorg: Een verkennend onderzoek naar de ervaringen van zorgprofessionals in het kader van culturele](#). Verwey-Jonker Instituut.
- ⁷ Badou, M., Cadat-Lampe, M., Felten, H., Kros, K., Yohannes, R., Zemouri, C., & de Zwart, O. (2023). [Verkenning Discriminatie en racisme in de zorg](#). Movisie en het Verwey-Jonker Instituut .